

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРАЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

А.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰАТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ А.Н. ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

«ҰАТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ
ҚАРЖЫЛЫҚ КАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ»
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Международной научно-практической конференции,
посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан
«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР
ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»

COLLECTION OF REPORTS

of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary
of the national currency of the Republic of Kazakhstan
«STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE»

АСТАНА, ASTANA,
2023

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**"ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ
ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ"
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ**

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
Международной научно-практической конференции, посвященная 30-летию
национальной валюты Республики Казахстан
**«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»**

COLLECTION OF REPORTS
of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary of the
national currency of the Republic of Kazakhstan
**"STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE"**

ASTANA, 2023

ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261
М17

Редакциялық алқа:

Мақыш С.Б. – Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі – академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Жағыпарова А.О. – Экономика факультінің деканы
Ажмухамедова А.А. – Экономика факультеті деканының ғылыми жұмыстар жөніндегі орынбасары
Мажитов Д.М. – «Қаржы» кафедрасының профессоры
Бұлақбай Ж.М. – «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі
Майдырова А.Б. – «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі
Сембиева Л.М. – «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі
Аманова Г.Д. – «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі
Муталиева Л.М. – «Туризм» кафедрасының меңгерушісі
Мухияева Д.М. – «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі
Алина Г.Б. – «Бизнес және басқару» факультетінің деканы, Esil University

М17 «Ұлттық валютаның тұрақтылығы мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету факторы ретінде» Қазақстан Республикасы Ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2023. – 787 б. Международная научно-практическая конференция, посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан **«Стабильность национальной валюты как фактор обеспечения финансовой безопасности государства»**. – Астана: ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, 2023. – 787 с. International scientific and practical conference dedicated to the 30 thanniversary of the national currency of the Republic of Kazakhstan **«Stability of the national currency as a factor of ensuring financial security of the state»**. – Astana: L.N. Gumilyov ENU, 2023. – 787 p.

ISBN 978-601-337-909-8

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның еңбектер жинағында мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету және Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының тұрақтылық факторлары қарастырылған.

В сборнике трудов международной научно-практической конференции рассмотрены факторы обеспечения финансовой безопасности государства и стабильности национальной валюты Республики Казахстан.

In the collection of works of the international scientific and practical conference, factors of ensuring the financial security of the state and the stability of the national currency of the Republic of Kazakhstan are considered.

ISBN 978-601-337-909-8

ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023

5. Климчук Т.В. Искусственный интеллект в сфере управления персоналом / Т.В. Климчук, М.А. Уваров//Вестник науки и образования. – 2020. – №13-2 91 с.

ЦИФРЛЫҚ ВАЛЮТАЛАР НЕГІЗІНДЕГІ ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫ БАСҚАРУДЫҢ ЖАҢА БАҒЫТТАРЫ

Мұратбеков Е.Д.

Магистрант, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қ.,
y.muratbekov@govtec.kz

Аңдатпа. Қарқынды әлемдік экономика жағдайында ұлттық валютаның тұрақтылығы экономикалық өсу мен инвесторлардың сенімінің негізі болып табылады. Бұл зерттеуде Қазақстанның экономикалық ландшафты қарастырылады, ұлттық валютаның тұрақтылығын сақтау кезінде туындайтын мәселелер зерттеледі. Цифрлық валюталар саласындағы бастамаларды, дәстүрлі емес ақша-кредит саясатын және халықаралық ынтымақтастықты қоса алғанда, басқарудағы инновациялық үрдістерді зерделеу қазақстандық саясаткерлер қолданатын өзгермелі стратегияларды анықтауға мүмкіндік берді. Қолданыстағы әдебиеттерді және тәжірибеден алынған нақты мысалдарды жан-жақты талдау арқылы зерттеу осы жаңа тәсілдердің тиімділігі туралы құнды түсініктер береді. Алынған нәтижелер ғылыми дискурста үлес қосып қана қоймайды, сонымен қатар саясаткерлер, бизнес және мүдделі тараптар үшін практикалық маңызы бар, бұл қазіргі қаржылық парадигмаларға бейімделудің маңыздылығын көрсетеді. Осы инновациялық стратегияларды қолдана отырып, Қазақстан өзінің экономикалық орнықтылығын нығайта алады және орнықты өсу мен даму үшін берік негізді қамтамасыз ете отырып, қазіргі қаржы әлемінің күрделілігіне бағдарлана алады.

Түйінді сөздер: валюталық тұрақтылық, ұлттық валюта, экономиканың тұрақтылығы, ақша-кредит саясаты, қаржылық тұрақтылық, экономикалық өсу

Аннотация. В условиях динамичной мировой экономики стабильность национальной валюты является краеугольным камнем для экономического роста и доверия инвесторов. В данном исследовании рассматривается экономический ландшафт Казахстана, изучаются проблемы, возникающие при поддержании стабильности национальной валюты. Изучение инновационных тенденций в управлении, включая инициативы в области цифровых валют, нетрадиционную денежно-кредитную политику и международное сотрудничество, позволило выявить меняющиеся стратегии, применяемые казахстанскими политиками. Благодаря всестороннему анализу существующей литературы и реальных примеров из практики, исследование позволяет получить ценные сведения об эффективности этих новых подходов. Полученные результаты не только вносят вклад в научный дискурс, но и имеют практическое значение для политиков, бизнеса и заинтересованных сторон, подчеркивая важность адаптации к современным финансовым парадигмам. Применяя эти инновационные стратегии, Казахстан сможет укрепить свою экономическую устойчивость и ориентироваться в сложностях современного финансового мира, обеспечивая прочную основу для устойчивого роста и развития.

Ключевые слова: валютная стабильность, национальная валюта, устойчивость экономики, денежно-кредитная политика, финансовая стабильность, экономический рост

Abstract. In a dynamic global economy, the stability of the national currency is a cornerstone for economic growth and investor confidence. This study examines the economic landscape of Kazakhstan, exploring the challenges faced in maintaining the stability of the national currency. Exploring innovative governance trends, including digital currency initiatives, unconventional monetary policy, and international cooperation, revealed the changing strategies

employed by Kazakhstani policymakers. Through a comprehensive analysis of existing literature and real-world case studies, the study provides valuable insights into the effectiveness of these new approaches. The findings not only contribute to the academic discourse, but also have practical implications for policymakers, businesses and stakeholders, emphasizing the importance of adapting to modern financial paradigms. By applying these innovative strategies, Kazakhstan will be able to strengthen its economic resilience and navigate the complexities of today's financial world, providing a solid foundation for sustainable growth and development.

Key words: currency stability, national currency, economic resilience, monetary policies, financial stability, economic growth

Қазақстан көлемі бойынша әлемдегі тоғызыншы және Орталық Азиядағы ең ірі ел болып табылады. Бұл мұнай, табиғи газ, көмір және пайдалы қазбалары бар ресурстарға бай ел. Қазақстан экономикасы қарқынды дамып келеді және қазіргі уақытта бұл өңірдегі жетекші экономикалардың бірі. Ұлттық валютаның, теңгенің тұрақтылығы Қазақстанның экономикалық өсуі мен дамуы үшін маңызды мәнге ие. Тұрақты валюта бизнеске сенімділік береді және оған инвестициялауға және өсуге мүмкіндік береді. Бұл сондай-ақ Қазақстанды шетелдік инвестициялар үшін тартымды орынға айналдырады.

Алайда, соңғы жылдары көптеген елдерде валюта бағамдарының айтарлықтай құбылмалылығы байқалады, бұл экономикалық дамуға қиындықтар туғызады. Әлемдік нарықтардың тұрақсыздығы жағдайында валюталық операцияларды басқару саласындағы инновациялық үрдістерді зерделеу Қазақстанның экономикалық тұрақтылығы мен ұзақ мерзімді өркендеуін қолдау үшін шешуші мәнге ие. Әлем елдеріндегі банктер өсіп келе жатқан жаһандық экономикалық белгісіздік жағдайында өздерінің ұлттық валюталарының тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін басқарудың жаңа тенденцияларын енгізуде. Бұл зерттеу осы тенденцияларды зерттеуге бағытталған және елдің экономикалық тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін құнды мәліметтер алуға мүмкіндік береді.

Зерттеу сұрақтары:

1. Қазақстандық теңгенің тұрақтылығын қолдау саласында Қазақстанның алдында қандай негізгі мәселелерге кезігеді?
2. Осы мәселелерді шешу және ұлттық валютаның тұрақтылығын арттыру үшін басқарудың қандай жаңа тенденцияларын зерттеуге болады?

Міндеттер:

1. Қазақстандық теңгенің тұрақтылығына әсер ететін нақты экономикалық, саяси және жаһандық факторларды зерттеу.
2. Ұқсас проблемаларға тап болған басқа елдерде қабылданған валютаны басқарудың инновациялық тенденцияларын анықтау және талдау.
3. Қазақстандағы экономикалық жағдай контекстіндегі осы үрдістердің тиімділігін бағалау.
4. Ұзақ мерзімді тұрақтылық пен экономикалық өсуді қамтамасыз ететін валютаны басқарудың жаңа тәсілдерін енгізу бойынша Қазақстанның саясаткерлері мен қаржы институттары үшін стратегиялық ұсынымдар әзірлеу.

Әдебиетке шолу

Ұлттық валютаның тұрақтылығы экономикалық өсу, инвесторлардың сенімі және жалпы қаржылық қауіпсіздік үшін маңызды. Соңғы жылдары жаһандық экономиканың күрделілігі валютаны басқарудың дәстүрлі әдістерінің эволюциясын қажет етті. Қолданыстағы зерттеулер, теориялар мен сарапшылардың пікірлері негізінде әдебиеттерге жасалған бұл шолуда валюта менеджменті саласындағы жаңа тенденцияларға жан-жақты талдау жасалады, олардың ұлттық валютаның тұрақтылығын қамтамасыз етудегі салдары зерттеледі.

Цифрлық валюталар мен блокчейн технологиясының пайда болуы валюталарды басқару саласына айтарлықтай назар аударды. Миахтың [1] және Фатурахманның [2] зерттеулері блокчейн технологиясының қаржылық операциялардың революциялық

өзгеруіндегі әлеуетін ашады. Биткоин сияқты цифрлық валюталар орталықтандырылмаған банкинг туралы дәстүрлі идеяларға қарсы тұру арқылы орталықтандырылмаған валюта жүйелерін құру мүмкіндігін көрсетті. Давудалхоссейнидің зерттеуі [3] цифрлық валюталардың ақша-несие саясатына әсерін қарастырады, осы тез өзгертін ландшафтта тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін нормативтік-құқықтық базаны құру қажеттілігін көрсетеді.

Бүкіл әлемдегі орталық банктер экономикалық белгісіздікпен күресу үшін ақша-несие саясатының дәстүрлі емес әдістерін қолданады. Даймонд [4] және Бартшер және басқалардың зерттеулері [5] теріс пайыздық мөлшерлемелер мен цифрлық жеңілдету сияқты шаралардың тиімділігін қарастырды. Бір кездері әдеттен тыс деп саналған бұл шаралар бүгінде орталық банктердің экономикалық құлдырау кезеңінде валюта бағамының тұрақтылығын сақтауға бағытталған маңызды құралдары болып табылады. Сонымен қатар, Свенссонның зерттеуі [6] валютаның тұрақтылығына әсер ететін нарықтық күтулерді қалыптастырудағы коммуникациялық стратегиялардың маңыздылығын атап көрсетеді.

Елдер мен халықаралық ұйымдар арасындағы ынтымақтастық валюталардың тұрақтылығын қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Халықаралық валюта қоры (ХВҚ) және Дүниежүзілік банк сияқты ұйымдар жасаған келісімдер тұрақсыз аймақтардағы валюталарды тұрақтандыру тетіктері ретінде қызмет етеді. Маусм мен Алшамси [7] және Стоунның [8] зерттеулері бірлескен күш-жігердің мәселелері мен жетістіктеріне жарық түсіретін халықаралық валюталық ынтымақтастықты дамытудың тарихи келешегін ұсынады.

Әдебиеттерде валюталық реттеу саласындағы жаңа тенденцияларды қабылдауға байланысты проблемалар да атап өтіледі. Рогоффың [9] және Рейдің [10] зерттеулері қаржылық жаһанданумен байланысты тәуекелдерді, соның ішінде валюталық дағдарыстар мен инфекцияның әсерін көрсетеді. Сонымен қатар, Гүлшен [11] сияқты ғалымдар саясаткерлерді сақ болуға шақыра отырып, цифрлық валюталардың ықтимал осалдығынан сақтандырады.

Бұл зерттеуде бағдарламалық құжаттарды сапалы талдауды және сарапшылармен сұхбаттарды экономикалық көрсеткіштер мен халықтың көңіл-күйі туралы деректерді цифрлық талдаумен біріктіретін аралас әдіс қолданылады. Бұл тәсіл сарапшылардың көзқарасын да, халықтың көңіл-күйін де көрсете отырып, валюталық тұрақтылықты басқару туралы жан-жақты түсінік алуға мүмкіндік береді.

Деректер әртүрлі арналар арқылы жиналады, соның ішінде ресми есептер, негізгі мамандармен сұхбаттар және валюталық тұрақтылық пен тиісті саясат туралы қоғамдық пікір сауалнамалары. Жиналған айнымалылар инфляция қарқыны, валюта бағамдары және қоғамдық көңіл-күй индекстері сияқты маңызды экономикалық көрсеткіштерді қамтиды, бұл талдау үшін кең дерекқорға мүмкіндік береді.

Жиналған деректер статистикалық бағдарламалық жасақтама мен сапалы талдау құралдарын қолдана отырып мұқият талданады. цифрлық деректер экономикалық көрсеткіштер арасындағы маңызды тенденциялар мен корреляцияларды анықтау үшін регрессиялық талдаудан өтеді. Сұхбаттар мен сауалнамалар барысында алынған сапалы деректер тақырыптық кодтауға ұшырайды, бұл халықтың көңіл-күйіндегі заңдылықтар мен тенденцияларды анықтауға мүмкіндік береді. Мұндай әдістемелік қосылыс цифрлық деректерді де, зерттеу нәтижелері туралы сапалы түсініктерді де қамтитын кешенді талдауды қамтамасыз етеді.

Қазақстанның цифрлық валюталармен байланысты жобаларға қатысуы елдің прогрессивті экономикалық перспективаларының айғағы болып табылады. Бұл бөлімде цифрлық валюталар саласындағы ағымдағы және жоспарланған бастамалар егжей - тегжейлі қарастырылады, олардың ұлттық валюта-қазақстандық теңгенің тұрақтылығына әлеуетті әсері ашылады. Блокчейн технологиясын қолдануды толыққанды талдау негізінде біз осы жобалардың қазақстандық экономика үшін трансформациялық салдарын қарастырамыз. Талқылау барысында осы цифрлық бастамалардың инновациялық

ерекшеліктері және олардың қазақстандық валютаның болашағын қалыптастырудағы рөлі қаралатын болады.

ҚР Ұлттық Банктің инновациялық ақша-несие саясаты осы бөлімде басты назарда, бұл оның экономикалық ауытқуларды жұмсартудағы және қазақстандық теңгенің тұрақтылығын қамтамасыз етудегі басты рөлін көрсетеді. Нақты мысалдар арқылы біз оның тиімділігін түсінуге мүмкіндік бере отырып, осы саясаттың нақты нәтижелерін қарастырамыз. Осы стратегиялардың нақты әсерін зерттей отырып, біз Қазақстанның экономикалық саясатында ғана емес, сонымен қатар ақша-несие саласын инновациялық басқарудың жаһандық бағытта да қолдануға болатын құнды сабақтар аламыз.

Қазақстанның ХВҚ-ны қоса алғанда, беделді халықаралық ұйымдармен және көрші елдермен ынтымақтастығы валюталық тұрақтылықты басқарудың маңызды аспектілерінің бірі болып табылады. Бұл бөлімде мұндай ынтымақтастыққа мұқият талдау жасалады, оның ұлттық саясат пен экономикалық тұрақтылыққа әсері бағаланады. Осы серіктестіктердің қыр-сырын талдай отырып, біз валюталық реттеу саласындағы тиімді халықаралық ынтымақтастық үшін "Жол картасын" ұсыну арқылы маңызды сабақ аламыз. Жүргізілген зерттеу нәтижесінде біз қазақстандық валюталық тұрақтылық саласындағы бастамалардың жаһандық мүмкіндіктерін ашып, олардың Халықаралық экономикалық ынтымақтастық контекстіндегі маңыздылығын атап өтеміз.

Шын мәнінде, біздің зерттеуіміз цифрлық валюталар, инновациялық саясат және халықаралық ынтымақтастық саласындағы бастамаларға назар аудара отырып, Қазақстанның валюталық тұрақтылығын басқарудағы жаңа үрдістерді анықтады. Бұл үрдістер қазақстандық теңгенің тұрақтылығын қамтамасыз етудегі трансформациялық өзгерісті білдіреді.

Біз алған нәтижелер саясатты әзірлеу үшін маңызды және болашақ зерттеулерді осы тенденциялардың нақты аспектілерін зерттеуге бағыттайды. Цифрлық валюталарды пайдаланудың әлеуметтік және экономикалық салдарын зерттеу және инновациялық саясаттың ұзақ мерзімді тиімділігін бағалау әрі қарайғы зерттеулердің маңызды бағыттары болып табылады.

Цифрлық технологияларды, инновациялық саясатты және халықаралық ынтымақтастықты қолдана отырып, Қазақстан өзінің экономикалық тұрақтылығы мен жаһандық бәсекеге қабілеттілігін нығайта алады. Бұл стратегиялық қадамдар Қазақстанға тұрақты экономикалық болашақты ғана емес, сонымен қатар әлемдік тану мен ықпалдың өсуін қамтамасыз етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер

[1] М. Миах, "Тең-теңімен электронды оқытудағы блокчейн технологиясы: мүмкіндіктер мен қиындықтар", *Edsig ISSN конференциясы*, 2020 ж.

[2] А. Фатурахман, В. Агарвал, С.Лукиита, "Блокчейн технологиясы - цифрлық революцияда криптовалюталарды пайдалану", *IAIC transactions on Sustainable digital Innovation (ITSDI)*, 2021 ж.

[3] С. М. Давудалхоссейни, "Орталық банктің цифрлық валютасы және ақша-несие саясаты", *Экономикалық динамика және бақылау журналы*, 2022 ж.

DOI: 10.1016/j.jedc.2021.104150

[4] В. Ф. Даймонд, З. Цзян, Ю. Ма, "Дәстүрлі емес ақша-несие саясатының резервтік каналы", *IAIC transactions on Sustainable digital Innovation*, 2023 ж.

[5] А.К. Бартшер, М. Шуларик, М. Кун, П. Вахтель, "Ақша-несие саясаты және нәсілдік теңсіздік", *Брукингстің экономикалық белсенділік құжаттары*, 2022 ж, 1-63 ББ. DOI: 10.1353/esa. 2022.0018

[6] Л.Е.О. Свенссон, "Федералды резервтік ақша-несие саясатының стратегиялары", *Экономикалық перспективалар журналы*, 2021 ж.

[7] Б.Маусм, А. Алшамси, Дж. Гао, К. А. Идальго, "Екіжақты байланыс: білімнің таралуы және екіжақты сауда эволюциясы", *Эволюциялық экономика журналы*, 2020 ж.

[8] С.Стоун, "Халықаралық ақша-несие саясатындағы дискрецияға қарсы ережелер", *Американдық экономикалық шолу*, 57 том, № 1, 23-37 ББ, 2017 ж.

[9] К.Рогофф, "Жаһанданудың ақша-несие саясатына әсері", *Брукингс институтының экономикалық белсенділік жөніндегі құжаттары*, 1 том, 191-235 ББ, 2021 ж.

[10] Э. Гүлшен, Э. Озмен, "Ақша-кредит саясатының трилеммасы, инфляцияны таргеттеу және жаһандық қаржы дағдарысы", *Халықаралық қаржы және экономика журналы*, 2020 ж.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ И ПОДДЕРЖКА МАЛОГО БИЗНЕСА: ОПЫТ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН

Мұратов С. Қ.

Научный руководитель: д.э.н, профессор Толысбаев Б. С.

Евразийский национальный университет имени Л. Н. Гумилёва, Астана, Казахстан,
muratovsayat@gmail.com

Андатпа. Қазіргі шақта шағын бизнесті дамытуға және қолдауға үлкен мән беріледі, өйткені шағын бизнес нарықтық экономиканың маңызды элементі болып табылады және елдердің дамуы үшін өте маңызды. Бүгінгі таңда шағын бизнес экономикалық өсу қарқынын, жалпы ұлттық өнімнің құрылымы мен сапасын анықтайды. ҚР ҰЭМ-нің 2022 жылғы статистикалық деректеріне сәйкес, Қазақстанда ШОБ кәсіпорындарында жұмыс істейтіндердің саны 3,5 миллион адамды құрады, демек еңбекке қабілетті санаттағы әрбір үшінші ҚР азаматы осы салада тіркелген. Дамыған елдерде бұл көрсеткіш еңбекке қабілетті азаматтардың 50% құрайды, бұл шағын бизнесті мемлекеттік қолдаудың дұрыс пысықталған тетігінің нәтижесі. Осылайша, шағын бизнесті басқарудағы қызметті мемлекеттік деңгейде қолдау өте қажет және Қазақстанның мемлекеттік органдары осы саланы дамыту үшін айтарлықтай күш-жігер жұмсауда. Алайда жасалып жатқан жұмыстарға қарамастан, шағын бизнестің дамуына кедергі келтіретін бірқатар проблемалар бар. Осы себепті, дамыған шет елдердің шағын бизнесті мемлекеттік реттеу және шағын бизнесті қолдау мәселелеріндегі тәжірибесін зерделеу маңызды.

Түйінді сөздер: шағын бизнес, мемлекеттік реттеу, дамыған елдер, қаржылық қолдау, экономика.

Аннотация. В современном мире большое значение придается развитию и поддержке малого бизнеса, так как малый бизнес является важным элементом рыночной экономики и имеет решающее значение для развития стран. Сегодня малый бизнес определяет темпы экономического роста, структуру и качество валового национального продукта. Согласно статистическим данным МНЭ РК за 2022 год, в Казахстане количество трудящихся на предприятиях МСБ составило 3,5 миллиона человек, тем самым каждый третий гражданин РК трудоспособной категории, числится в этой сфере. В то время как в развитых странах эта отметка достигает 50% трудоспособных граждан, что означает правильно проработанный механизм государственной поддержки малого бизнеса. Таким образом, государственная поддержка деятельности в управлении малого бизнеса крайне необходима, и государственные органы Казахстана прилагают немалые усилия для развития этой сферы. Несмотря на подобные старания, существует ряд проблем, препятствующих развитию малого бизнеса. По этой причине важно изучить опыт зарубежных развитых стран в вопросах государственного регулирования и поддержки малого бизнеса.

Ключевые слова: малый бизнес, государственное регулирование, развитые страны, финансовая поддержка, экономика.